

קובץ לחיזוק ההתקשרות

- א. יומן מרתק - חודש תשרי תר"ץ במחיצת הרבי
ב. משיח וגאולה - הרב שניאור זלמן גופין
ג. הגהות כ"ק אדמו"ר על מכתב כללי לשנת הקהל

יוצא לאור ע"י

תלמידי ישיבת

"תומכי תמימים ליובאוויטש המרכזית"

ברוקלין נ.י.

770 איסטרו פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושמונה לבריאה

עם הקובץ

אחינו תלמידי התנאים,

שלום וברכה.

"הקהל את העם האנשים הנשים והטף" - הננו לקדם בכרכת ברוכים הבאים בשם ה' את אלפי האורחים - אנשי ומהתנאים, אנשים נשים וטף, שנקלו ובאו לחסות בצלו הק' של אחינו רוענו הוד כ"ק אדמו"ר זי"ע נשיא דורנו, למשך ימי חודש תשרי דשנת ה'תשס"ט - שנת הקהל, וכבר נודעה בשערים גודל החביבות אצל כ"ק לאלו שטרחו ובאו בשנת הקהל.

בהיות שעם התקווה והביטחון הגדול שעוד בחודש תשרי זה נזכה להתראות עם מלכנו, וכשם שבאנו "לראות" כן נזכה גם "ליראות", אך מאידך, גזברים הגעגועים וגדל הצער על העובדה שעדיין איננו זוכים לעת הזאת לראות פני קודש הקודשים בעבודתו הקדושה בחודש תשרי -

מוגש בזה (א) יומן נדיר ומרתק, שכתב הרה"ח ר' אלי חיים ע"ה אלטהויז, אודות מאורעות חודש תשרי תר"ץ בריגא, אחר שכ"ק אדמו"ר הרי"צ עזב את רוסיה. ביומן זה, לאורך כל השורות, ניתן לחוש בגעגועים העזים לראות פני קודש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, וכיצד אין החסידים משלימים כלל עם המצב שנחסר מהם מאור חייהם. כל מהלך החודש סובב סביב החסר הגדול מחד, וגודל השמחה והביטחון שלא נטש הרועה צאן מרעיטו מאידך, בהשאירו את חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

נוסף לזה, את היומן מאפיין חידוש נוסף. לאורך היומן, מתוארים הנהגותיו ועבודתו בקודש של נשיא דורנו בחודש זה. לנו כחסידים, הרי נוגע כל תנועה ותנועה מרבינו, וביחוד שאין בידינו עדויות רבות בנוספות מהשנים הללו, ודאי שלא בפירוט כזה - ולכן מקבל יומן זה חשיבות כפולה ומכופלת, לחזק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר.

(ב) דברים שכתב המשפיע הרה"ח ר' שניאור זלמן שי' גופין, אודות לימוד ענייני משיח וגאולה בכלל, והשיחות דתנש"א-תשנ"ב ביחוד; ובאופן הלימוד, כיצד נפעל שלא יהיה רק בכחינת מוקיף, אלא יחדור גם בפנימיות הלמוד.

(ג) הוספה - לחביבותא דמילתא:

ימים אלו הם ההכנה לפתיחתה של שנת הקהל, ובהתאם לזאת הבאנו הגהות בכת"ק כ"ק אדמו"ר על אגרת קודש שנשלחה כמכתב כללי לקראת שנת הקהל ה'תשי"ג, בו מעורר כ"ק אדמו"ר את רבני הקהילות וכו' להקהיל את קהילתם וסביבותיהם להתחזקות בתנו"צ - לקראת שנת הקהל.

*

ויה"ר, והוא העיקר, שנזכה עוד בראש השנה זה, לשמוע קול שופרו של משיח, ולחזות באור פני מלך חיים, בסדר עבודתו הק' של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בימי ראש השנה, מתוך שמחת הגאולה האמיתית והשלמה, בהתגלות משיח צדקנו תיכף ומיד.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

הנוערכת

יום ועש"ק כ"ו אלול
שבת מברכים תשרי
ה'תשס"ח

תשרי ה'תר"ץ במחיצת הרבי

הרב אליהו חיים אלטהויז

מכתביו של הרה"ח ר' אליהו חיים אלטהויז, אודות המתרחש בחודש תשרי שנת ה'תר"ץ במחיצת אבינו רוענו כ"ק אדמו"ר המכונה ביומן זה "חתנא דבי נשיאה". בחודש זה היה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיצומו של הביקור בארצות הברית, ולכך רצוף היומן תיאורים אודות הגעגועים והכאב על שבגשמיות רחק מהם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ.

כ"ה, מוצאי ר"ה, תר"ץ. ריגה - שעה 8:30.

"מביטים בעיני דמוע על מקומו של כ"ק אד"ש"

...אצייר מעט ברוב התאפקות היומא אריכתא דשני ימים של ראש – השנה השתא:

ערב ראש – השנה לפני עלות השחר באנו לאמור סליחות, "זכור ברית", בהשעה חמישית ירד אלינו חתנא דבי נשיאה שליט"א, לא הי' עוז בנפשי לצוות להתחיל סליחות בלא כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועמדנו כולנו מחרישים נשברים ונדכאים, וכמה חכינו אפשר עוד מעט ויכנס רבינו הקדוש שליט"א, וממקומו ירמוז בפניו הטהורות להתחיל, כמנהגו בקודש, וכל בעלי רגש מאתנו עומדים ומביטים בעיני דמוע על מקומו של כ"ק אדמו"ר שליט"א כי יפקד מושבו! חוט של רחמניות משוך הי' על פני כל אחד ואחד מאתנו, וכל אחד ואחד עצר רוחו הקשה והתאפק בכל כוחו להסתיר מחבירו תעלומותיו ומחשבותיו ורוב התרגשותו.

הראשון אשר לא יכול עוד להתאפק באמרו תהלים בלחש ויתן את קולו בבכי ושבר כל עצמותינו עד דכא, הי' חתנא דבי נשיאה, אָט דער שטילינקער מיטן זיידענען גארטל שליט"א, האָט דעם ערשטין געוויין אַרויס גישאַסען [השתקן הלזה עם אבנט המשי שליט"א, פרץ בבכיו ראשון], ויצעק אל ד' בצר לו, זעקה גדולה ומרה מפנימיות נפשו, ואחריו כל ישרי לב..

וראיתי אני כי מהבכיות לבד לא יהי' שום טאַלק [=סדר], הרהבתי בי עוז אַ פּאַטש גיטאַן [=נתתי דפיקה] על שולחן הקריאה, שאַ מען דאַרף זאָגן סליחות [שקט! צריכים לומר סליחות], ושלחתי את אחד מהזקנים שי' לפני העמוד, ולא שמענו אף מלה אחת, רק בכיות עד אור הבוקר.

ערכנו טלגרמה לכ"ק שליט"א און עס איז געוואָרן גרינגער אָפּן האַרצן

הבוקר אור, עמדנו להתפלל, אחר התפלה "התרת נדרים" במנין גדול, אח"כ תחת פדיונות ערכנו טלגרמה לכ"ק שליט"א און עס איז געוואָרן גרינגער אָפן האַרצן [=הוקל על הלב].

ערב ראש-השנה דהשתא הי' אצלי כמו ערב תשעה באב, לא מצאתי לי מקום, ארוך הי' יותר מן כל הימים, לעלות למעלה להיכל כ"ק שליט"א לא יכולתי, לא רציתי לעורר הכאב להרבנית שליט"א ולבנותי שי' כי ידעתי את נפשם מערב בעת הסעודה אשר סעדתי שם.

אחר חצות היום הלכתי לידינו הרב זלמן יצחק שי' [=וולשאניק] לשפוך את נפשי, ושם למדתי לפניו ברוב חיות המאמר זה היום דשנת תרס"ב, וינוחו מעט יגיעי כוחי, ומצאתי מעט נופש לנפשי.

סדר המנין של כ"ק אדמו"ר שליט"א השתא, לא כמו שנה העברה, לנו הגברים ניתן רק חדר אחד הראשון, והשני ששם הי' הרב יחזקאל פייגין [שנסע עם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לארה"ב] ניתן לעזרת נשים, והילוכן דרך החצר, וחדר הקטון של הרש"ג שי' ניתן לבנות אדמו"ר שליט"א לבדנה ואין לזר אתן, הרבניות מתפללים ג"כ בעזרת נשים הנ"ל.

הדלת מחדר הראשון להשני נסגר לגמרי, ונתרחב המזרח, העמדנו השטענדערס עבוד החסידים העובדים המאריכים בתפלתן, והמוכרחים להתפלל ליד הקיר.

בהקרה זוית אצל החלון מתפלל חתנא דבי נשיאה שליט"א, אחריי כלומר אצלו במזרח משמאל לימין עומדים, הגבאי ראשון הרא"ח, הגבאי שני הרב מרדכי חפץ שליט"א, הגביר החסיד באמת הרב אהרן חפת שי', הכהן הגדול מאחיו הרש"י שי', והרש"ג הקטון [הרב שמרי' ב"ר נתן גורארי'], ואילך ארון הקודש, ומקום כ"ק שליט"א הקדוש, והדלת ג"כ סתום, ופותחים רק בעת הצורך.

מספר המתפללים הי' מחמשה עד ששה מנינים, לבד הנשים והטף, אשר מגיע ג"כ לשלשה מנינים כן ירבו. נוסף על הבע"ב חסידים דאתשקד, ה"ה הרב מהאראדאק [הרב יוסף דוב קסטל] עם בניו הנוסעים לארה"ב, המאסקווייר עם בניו הטובים, הקיפיליר עם ילדיו שי', והרב ווייצמאן שי' עם כל ב"ב שי'. לכל אחד ניתן מקום מיוחד לפי כבודו וערכו, ועפ"י ראות עיני הגבאי ראשון. השתדלתי אֶלעמען שטעלן צופרידען. להאברך מענדל הארנשטיין העמדתי כסא מיוחד מעבר לשולחן הקריאה.

"טלגרמא מכ"ק . . וציירתי לפני את הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א"

בערך שעה חמישית צהרים נתאספנו להתפלל מנחה, ונודעתי פתאום כי יש עבורי טלגרמה מכ"ק אדמו"ר שליט"א עם ברכה לשנה טובה, מה אומר ומה אדבר? האם בכח אנושי לתאר מקצת מן המקצת את רוב שמחתי בחומר וברוח ברגעים הראשונים? הרוח חיים חדשים אשר הפיח בי כ"ק אדמו"ר שליט"א בהטלגרמה הזאת לא אשכח לנצח.

עמדתי אל הקיר על מקומי, התבוננתי ערכי הידוע לי היטב הדק.. ויש לי בי השגה טובה כי הלא טוב שלי לנגדי תמיד... וציירתי לפני את הוד כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו שליט"א מעוד שלא נברא? מבטן מי יצא? מעלייתו במחשבה הקדומה? הורתו ולידתו וסנדקותו? חינוכו ושמושו לרבינו הגדול נבג"ם זי"ע? חתונתו? ממנהל פועל תנ"ת? נשיאותו מיום אשר זכיתי לראותו פעם הראשון ג' בהעלותך תרפ"ב, אשר מאז ועד היום לא סר מעלי צלו הטהור והקדוש. והכל ראיתי בעיני ממש אשר אין גם אחד זכה לזה, אשר הרבה מהם צפונים עד היום אתי ואינני מגלה אף להיות קרובים, ועוד חזון למועד...

הטמנתו על הבאָלקאָן [=המרפסת] מוצאי שבת שובה תרפ"ד? האָרעסט [=המאסר] ל"ע מתחלתו עד סופו? האסיפה כללית דוועידת לענינגראד? היציאה מהתם להכא עם הביבליאטיקא [=הספריה], "גייט זאָגט איהם אז אויב ער וועט לאָזין איין ספר, פאָהר איך ניט" [=לכו ואמרו לו שבאם ישאיר ספר אחד אינני נוסע], ואמר.. "רבי, ס'איז דאך סאָוטסקי ווילאָסט, מיט זיי דאָרף מען רעדן אַביסל ווייכער" [=רבי זה הרי בריה"מ, עמהם צריך לדבר קצת יותר ברכות], "צו שפעט מיין קינד האָסטו מיר אָן גיהויבן לערנען.." [=מאחר מדי ילדי התחלת ללמד אותי].

ריגה, ווארשא, ווילנא, ווארשא, אה"ק, הפרעות ל"ע באה"ק למחרת הפרדו!

ועתה? ניורק? ידידי הרב מפאגראביסל שלח לי כל הווירעזקיס [=קטעים] מהעתונים הנתם, ובפרטיות השתדל עד מקום שידו מגעת לתאר ולצייר את אשר בעיניו ראה, וכולנו אנ"ש קוראים ושמחים ברוב הפלאה והתפעלות גדולה.

חי נפשי אשר אין גם אחד מאנ"ש שי' דפה יודע מממה להתפעל בעומק הענין, וכמדומה לי שאני לבדי משיג מעט מזער, כל הרעקלאָמעס והקולי קולות בעיתונים אשר שררו שרריא וספדו ספדיא, אינם מתמיהים אותי כלל וכלל, יודע ומבין אנכי את ערכם הן לימין והן לשמאל, ובעת שרואה אני בעיני את רוב הכבוד הנפלא וההוד וההדר אשר חלק חי העולמים מחכמתו וכבודו לרבינו הקדוש שליט"א, באותה שעה עצמה אני יושב ומתבונן בהצובראָכענקייט [=בהשבר] הנוראה והיכולת בבעל גבול לקבל בלי גבול.

ולפני הרבה גדולים משנים קדמוניות אשר לא זכו לנשיאות, ומהעדד יכולתם לקבל כבוד, כאשר שמעתי בנעורי מחסידים זקנים ע"ה. ובזה ברור לי שלא טעיתי ואשר רק מזה צריכים להתפעל.

"הנהגת חדב"נ בר"ה היתה בדרך הפלאה"

ואחרי התבוננות הזאת דיא ערשטע נאָכט [=ליל ראשון ד] ראש-השנה קודם מעריב, אחרי אשר נודעתי מהטלגרמה אלי, אמרתי ביני לבין עצמי בע"פ את האותיות הקדושות מתניא פרק מ"ו: ועל אחת כמה וכמה אם מלך גדול ורב מראה אהבתו הגדולה והעצומה

לאיש הדיוט נבזה ושפל אנשים ומנוול המוטל באשפה כו' ומקימו ומרימו מאשפתו כו', ובזה התפללתי המעריב הראשון.

רוב תענוג וגודל נח"ר עד בלי די הי' לנו מתפילת חתנא דבי נשיאה הרמ"מ שליט"א הוא האריך בתפלתו מעריב הראשון בערך יותר משתי שעות ומחצה ברוב דמעות וזעקות מפנימיות הלב ... ובכלל הנהגתו בראש-השנה היתה בדרך הפלאה, הטבילות, התפלות, הדיבור, האכילה ושתי', השינה, הסתכלתי בעינא פקיא, והודיתי לא-ל בעד חסדו הגדול אשר עשה אתנו אנ"ש, כן לא יסור חסדו הזה לעולם עד ביאת הגואל.

בכל הכיבודים השייכים אל כ"ק אדמו"ר לא רצה בשום אופן, הרבניות שליט"א הציעו לפניו לא פעם ולא שתיים, וגם אני רציתי לנסותו, ובלב ולב דברתי הרבה אתו והפצרתו בו להיות מפטיר או לאמור הפסוקים קודם התקיעות, ונוכחתי באמת לדעת כי אינו חושב גם לרצות בזה.

המעריב הראשון התפלל לפני התיבה הרב וויצמאן, שחרית ביום ראשון הרנ"ג שי' הלוי, מוסף ביום ראשון הר"י שי' מגידסון, מעריב ליל שני שחרית תקיעות ומפטיר הר"א חפץ שי', כי ישר – צייט לו ביום ההוא, מוסף ביום שני הרש"י שי' הכהן, מפטיר ביום ראשון הרמ"ח שו"ב שי'.

בכלל האָט זיך גידאַוונט גאַנץ גישמאַק [=התפילה "הלכה" מאוד בטוב], משני טעמים: הא' די צובראכניקייט וואָס דער רבי שליט"א איז ניטאָ באַ זיך [=השבר שהרבי שליט"א איננו במקומו], והב' ניטאָ זיך אויף וועמען פאַרלאָזן? מוז מען אליין [=איין על מי לסמוך? מוכרחים לעשות בעצמינו], כידוע המעשה מהטאלנער זי"ע.

ב"ה, מוצאי יוה"כ פ"ת ר"ק. ריגה. שעה 12

"וואו זענען מיר? וואו איז דער רבי שליט"א? .. למה היתה כזאת? ועל מה זה? און וואָס וועט זיין ווייטער?"

עתה באתי מהיכל כ"ק שליט"א. עבודת היום נגמרה השתא במנין כ"ק אדמו"ר שליט"א באיחור יותר מכל השנים, כי חתנא דבי נשיאה שליט"א האט זיך פאַר זאָגט אין דעם לעצטן פיטום הקטורת וואָס נאָך נעילה, אַ היבשע צייט האָט גידאַוירט ביז ער איז קאַם קאַם אַרויס גיקראַכין [=שקע באמירת פיטום הקטורת האחרון שלאחר נעילה, זמן רב נמשך עד שבקושי הצליח "להחלץ"].

אפס כולנו היינו שבעי עונג מהאיחור הגישמאַקן [=הערב] הזה. וכידוע שאצל כל נשמה מישראל אחר תפלת נעילה מתחדשים כנשר נעורי כחותיו לעבודה.

קודם תפלת מעריב סיימנו בנגינת המאַרש [נאפוליון] הידוע כמו בכל שנה, אמנם בכל תנועה ותנועה נרגש הי' וויא חיים מאיר שי' [רוזין, משרת הרבי] זאָגט "סקוסטוועניא" [באופן מלאכותי], אַלעס וואָס מיהר טוען אָן דעם רבי'ן שליט"א, איז עפעס וויא נאָך

גימאכט [=כל מה שאנו עושים בלי הרבי שליט"א, ה"ז משהו כמו "חיקוי"], הנקודה האמיתית עם החיות, די לעבעדיקייט פעלט [=החיות חסרה]. מדוע? לא אדע. אבל כך שהוא הדבר וודאי, ונרגשת היא מיום הראשון ולדאבונינו גם ניכרת היא לכל אחד ואחד.

ערב יוהכ"פ באשמורת הבוקר שעה 4½ באתי להיכל העליון של כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכבר מצאתי את הרבנית שליט"א יושבת בחדר האכל כבאמצע היום, וחתנא דבי נשיאה עומד צופה ומביט איך שידידו הרב מרדכי חפץ שי' שוחט את הכפרות.

ואני נצטויתי מהרבנית שליט"א עוד מבערב לבוא שלאגן כפרות, כי הכינה לפני תרנגול לבן. איך האב אפגישלאגן כפרות [=עשיתי כפרות], והרמ"ח שי' שחט והרמ"מ שליט"א כסה את דמן, ונשארנו שלשתינו בבית האוכל – הרבנית שליט"א עם חתנה שליט"א, ואני. כולנו מחרשים דוממים ומביטים זה על זה, וכולנו חושבים דבר אחד... ובכל אחד מאתנו הלב מלא וגדוש וירא לדבר אף מלה אחת, שלא ישפוך את נפשו בדברו וירדו הדמעות מעיניו המלאים ויגרום להוסיף הכאבים.

אמנם הרהורי הלב האלו כדיבור הוא לפנינו ולכל אחד מאתנו נודע ונגלה התעלומות וסתרי לב חברו, אשר הוא נאנח ודואג על פיזור נשמות הקרובות ועל ריחוק נפשות המקושרות, וואו זענען מיר? וואו איז דער רבי שליט"א? [=היכן אנו? היכן הרבי שליט"א?] למה היתה כזאת? ועל מה זה? און וואָס וועט זיין ווייטער?... [=ומה יהא הלאה?...]

רציתי אני להיות הסמעליאק [=האמיץ] להסיח מעט דעת הרבנית שליט"א מרבות המחשבות בלב, ונתקרבותי ושאלתיה מדוע השכימה כל כך? וכי תלך לחדרה לנוח ולהנפש. והיא התמימה הישרה והעדינה ברוב אמיתתה וענותותה ענתה לאמר, זה יותר משלושים שנה הורגלתי בכך ולא יכולתי לשנות, ונגד רצונה נשפכו דמעות מעיני' וכמים הפנים גם מעינינו, ובזה הוקלו מעט ההתרגשות העצומה. ושפכה לנו מהטערמאָז טיי [=מהתרמוס תה] וגם עבורה, ושתינו והתחלנו לדבר.

מענדיל שי' האָט גיעפינט אַ תהלים והתחיל לאמר גישמאָק [=פתח תהלים והתחיל לומר בעריבות], אנכי לא רציתי, חכיתי מעט וראיתי אַז דאָס זאָגט ער אויף אַפּזאָגן גאַנץ תהלים בלי הפסק [=שאמירה זו היא ע"מ לסיים את כל התהלים בלי הפסק], כי דברתי אליו ולא נענתי, אז לקחתי גם אני אַ תהלים (עס האָט מיר פשוט ניט געפּאַסט פּאַר דער רעביצין שליט"א [=זה פשוט לא הי' מתאים בפני הרבנית שליט"א]), און האָב געמוזט נאַכטאָן, און נאָך גיטאַנצט [=והוכרתי לעשות כמותו, ו"רצתי" אחריו], וגמרנו בשעה 7.

אוועק גיפּאַרען אין מקוה, גיקומען, גישטעלט זיך דאָוונען במנין, עס האָט זיך גישמאָק גידאָוונט [=נסענו למקוה, הגענו, נעמדנו להתפלל במנין, התפילה "הלכה" בטוב].

אָט איז אַ [=הנה] חשבון קצר מהשעות האחדות אשר אז חוט של חסד גובר בעולם. ויהי רצון אַז לשנה הבאה זאָלין דיא ווייב און קינדער פילען און זעהן דעם חסד, ווי דער

בְּאֲרֵדִיטְשֵׁעוּעֶר זי"ע הָאָט גִּיטְאָיִטְשֵׁט [=האשה והילדים ירגישו ויראו את החסד, כפי שפרש הרבי מבארדיטשוב זי"ע] ואוצרך הטוב לנו תפתח.

הסעודות – הראשונה והמפסקת – למעלה ולמטה, המנחה, הבענטשין זיך [=הברכה]... הכל נדרי, הלילה, השחרית, המוסף, הקריאה, הראשונה והשני, המנחה, הנעילה, הלשנה הבאה בירושלים, בקול רם אחרי הפרעות ל"ע בירושלים דהשתא. . .

המעריב המאוחר יותר מחצי שעה נגד המחמירים, ובכלל התענית, מיטן אָפּ – פּאַסטען זיך, אַלעס אַלעס, איז געווען וויא אויפן האַרצן, אחר הטייא ופּאַרבייסען, האָב איך גיזאַגט אַ ניגון און אַסאַך גיטאַנצט [=עם סיום הצום, הכל הכל הי' כמו עומד על הלב, אחר התה וה"מזונות" שרתי ניגון ורקדתי הרבה], והי' הריקוד כמים רותחים על מכה כאבה ופתוחה. . .

"יהודי שמתגורר בניקולייב או באודסה, כשהוא יודע שהנני כאן, הדבר מיקל עליו"

באתי אל מלוני מצאתי מכתבים אשר נתקבלו היום, היום קדוש והמכתבים קדושים. בני [פנחס טודרוס] וחתני [מרדכע סלדובניקוב] שי' כותבים לי אשר הגזירה נגזרה לאחד ולחבר כל הקוסטאַרין יחדי, ומוכרחים הם לעבוד בְּאֲרֵטעל [=אגודה שיתופית] תחת השגחתם, ושבת מה תהא עלי? וכותבים געוואָלד [=אבוי!] חילול שבת בפרהסי? ולא לילך לעבוד? מסירת נפש בכל יום, מה נאכל? פריאזע [=חומר גלם] לא ניתן לנו, ועוד ועוד.

בני שי' כותב אשר הוא יצא מהאַרטעל טריקאַזניקעס [=מבית המלאכה לסריגה], ונכתב לזאַקן מאַכער [=מייצר גרביים], וחפשי הוא ב"ה עוד, עד מתי לא ידע. אבל דא עקא כי אין לו עוד המאשינעריי [=המכונות] אשר קניתי עבורו, מחכה אני בכל יום כי נקבלה. גם קבלתי מכתב מראַסטאוו וגם מניקאַלייעב בסגנון כזה.

ידעתי וידעתי כמה צער אני גורם לכ"ק שליט"א בהידיעות האלו, אפס תקוותי אשר יצמח מזה ישועה, **כי אנו אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים ע"י אבינו רבינו שליט"א שבארץ. ולמי נצעק? ומי ישמע אותנו! אם לא רבינו הקדוש אב הרחמן שליט"א, אשר מסר את נפשו רוחו ונשמתו יחד עם גופו הקדוש עלינו, לפנינו ולעינינו, לא בכח אך ורק בפועל, ל"ע.**

לבי דוי מאד, אשר אני היודע את מכאוביו הרבים של רבינו הק' שליט"א, ומרגיש בעומק לבבי את שברון לבבו הטהור עתה. ומכורח אני לא להתחשב עם כל זה הפעם בעת צרה גדולה ליעקב, ולהיות שליח להוסיף מכאוב על מכאוביו. ד' יודע ועד כי הוא היפך טבעי לגמרי, אוהב אני מעולם להיות ממבשרי טוב, אפס הפעם רואה אני סכנה גדולה ונוראה על אחינו האומללים ד' ירחם עליהם, כי בערה בם אש קנאת וחמס היעווסקן ימ"ש בימים האחרונים לא בערך מימים הראשונים, אשר היו ג"כ רעים וחטאים מאד.

ואפשר בעזרת השי"ת, אשר היא כהרף עין, יהי' בכחו הגדול ובזכותו הגדול של רבינו הקדוש שליט"א לכבות לכה"פ מעט מזעיר את האש והגחלים אשר נפשם של אחינו תלהט, והולך ומתחזק משעה לשעה, עפעס האָט זעך דאָרט איצט ר"ל אָן גיצונדען אַ גרויסער פייער [=משהו שם הדליק כעת אש גדולה] אשר כמוהו עוד לא הי' עד עתה!

יש לי מכתבים מלענינגראד מהרב הרש"ל שי' [הרב שמעון לזרוב] מבהילים ומפחידים מאוד, וגם הוא כותב שאין רצונו לצער אותי ואיננו כותב הכל. וכן מניקאלייב, אדעסע, חרסון, והכל בסגנון אחד – כולם צועקים הצילו את נפשותינו, מדוע תחרישון?

גם אני מרגיש בין השורות של מכתבי אנ"ש שי' אשר פחדם עוד יותר גדול עתה, מריחוק המקום אשר בינם לבין רבינו הק' שליט"א, והוא מהדברים אשר אי אפשר לדברם, עס איז רוחניות'דיקע דעהרערין, אָדער דער – פילען, אָבער עס איז אַזוי [=זהו הכרה או הרגשה רוחנית, אבל כך הוא הענין].

וכמו עד"מ דברי רבינו הגדול [הרש"ב] נבג"ם זי"ע האחרונים בעת החלטתו לא לנסוע לחו"ל בשנת תר"פ, אשר אמר להרה"ג הרב יצחק יואל [ראפאלאביטש] שי': "דער איד וואָס וואוינט אין ניקאָלייב אין אָדעסס אַז ער ווייסט אַז איך בין דא, איז עם גרינגער" [=אותו יהודי שמתגורר בניקולייב או באודסה, כשהוא יודע שהנני כאן, הדבר מיקל עליו], ורק זאת היתה הסיבה להשאיר במקום הסכנה. כן שמעתי מפיו של הנ"ל בקייץ תרפ"ז בקרעמענצוק.

ב"ה, אס"ח סוכות, תר"ץ

"זכני השי"ת לראות בעיני הרמת קרן בית רבינו הקדוש שליט"א . .

שלא תפסק עד ביאת הגואל"

אם כי עוד לא שבתי לאיתני מרוב העבודה בשני ימים האחרונים של חג, ומרוב הריקודים והמחולות עודני שבור לרסיסים, אינני מרגיש אבר שלם גם אחד, כי כל רמ"ח אברי ושס"ה גידי אינם עוד על מקומם הראוי, הראש לחלי, הרגלים מטו, והלב דופק במדה יתירה.

אפס גם אתאפק לא אוכל למנוע הטוב, והנחת רוח, עם תענוג האמיתי, אפילו שעה אחת מכ"ק אדמו"ר שליט"א האהוב והחביב, ובעל כרחי מוכרח אני להטיב לענג ולהנות את בעל התענוג, בשעה הראשונה אשר עודני עומד בה בהתרגשות עצומה של שמחה ותענוג, אשר זכני השי"ת לראות בעיני הרמת קרן בית רבינו הקדוש שליט"א, הרמה רוחנית וקדושה, והלואי שלא תפסק עד ביאת הגואל.

הפעם אודה את ד' בעד חסדו אשר עשה עמדי לשלם לי כמעשי. אני הראשון אשר זכיתי לא לפי מעשי, כי כ"ק אדמו"ר שליט"א גלה לי ביחידות בהיכלו בקייץ תרפ"ג

את מצפוני לבבו הטהורה ומחשבתו הקדומה, כי ברצונו ליתן את בתו היקרה והחביבה [הרבנית חי' מושקא] שתי' לאיש שהוא אשר בו אדבר עתה.

ואני הגבר היחידי מכל אנ"ש שי' המקורבים, אשר ראיתי בעמלו, בצערו, בשפיכת דמיו כמים, ברוב ענוותנותו באונס וברצון, ברוב סבלנותו בגלוי ובסתר בכל החמשה שנים, אשר ראשו ראש נשיא ישראל הי' תמיד בין שני הרי אש בוערה.

אני הייתי השליח מצוה הראשון, ובי בחר אז לעשות הפתיחה להביאו מיעקאטערינאסלאוו לקיסלאוואדשק עבד פשוט הייתי לעשות כאשר נצטווייתי.

ובזכות האמונה פשוטה אני הראשון גם עתה אשר זכיתי לראות גם בבנינו של הבנין עדי עד. ונפלאות ראיתי גם עתה את אשר לא שערתי ולא פללתי, הראה לי ד' הפעם.

כי את אשר אספר עתה לא רק כי לא אגזם חלילה, אפס אגלה רק מקצת מן המקצת, מהרב טוב אשר זכינו להנות אני וכל אנ"ש שי' דפה ביום טוב הזה... .

"והרמ"מ שתה הרבה ברוב ענוה ושפלות, ודיבר איזה שעות בלי הפסק"

ע"ד אתרוג הי' לי ד' בעוזרי פה, ברכתי על האתרוג של חתנא דבי נשיאה...

כל השמונה ימים אכלתי ושבעתי ברוב כבוד והדר בסוכת כ"ק אדמו"ר שליט"א, יחד עם חתנא דבי נשיאה שליט"א, עם מענדיק היקר אשר אהבתי, ועם הרב אשר וויילער היקר והתמים והירא אלקים.

לילה אחת משמחת בית השואבה נתאספנו אנחנו אנ"ש שי' בסוכת רבינו שליט"א, והרמ"מ שליט"א יש אתנו, והרבה דברים נעימים שמענו מפיו, והי' לנו לכולנו לעונג גדול. שתינו בכל פעם לחיים אל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובסוף הערכנו טלגרמה "לחיים" אל כ"ק שליט"א, בטח נתקבלה והיתה לעונג.

בליל שמע"צ היתה קידושא רבא בסוכת כ"ק שליט"א באסיפת כל אנ"ש שי', עד שעה מאוחרת בלילה, בסדר מדויק תחת השגחתי. והרמ"מ שליט"א שתה הרבה ברוב ענוה ושפלות ובלי שום בליטה כלל וכלל, ודבר הרבה איזה שעות אחדות בלי הפסק מדברי דא"ח מעורבין ומתובלין במדרשי חז"ל וקבלה עם גימטריות, ע"ד אשר קבל מאביו שי', וערבים ומתוקים הי' לאזני לשמעם, והיו כל הנאספים בהתפעלות גדולה.

למחר נתפשטה בכל העיר הדברים אשר דיבר וכשרונותיו בדרך הפלאה, וכמנהג העולם ברוב גוזמאות, אך לטוב, ובזה הוסרו כל הקושיות וכל המסכים, וכל אחד ואחד אמר לחברו "אַט דאָס האָט דער רבי גינומען אַ איידים וואָס פאַר עם פאַסט" [=הנה, הרבי לקח חתן הראוי לו], וגם המבקרים מוכרחים היו כולם להיות מודים בעל כרחם.

ולרגלי השמועה הזאת נתאספו למחר להקפות רוב אנשים, וקודם הקפות הי' קידושא רבא של הרבנית הגדולה [מרת שטערנא שרה] שליט"א בהחדר של הרב יחזקאל פייגין שי', ג"כ ברוב סדר. והוא הרמ"מ שליט"א ישב בראש, ודיבר ארבע שעות רצופות!

איך האָב אויסגיצעצט דעם טיש ב"ה זייער גוט [=סידרתי את היושבים בשולחן ב"ה טוב מאוד], רבנים מצד אחד, גבירים בע"ב מצד השני, ונתתי לכל אחד מקום הראוי לו. האחים וואלשאניק שי' האחים חפץ שי', וועקסליר – וועקסליר הוא אביו של וועקסליר הצעיר – שותק גדול כבנו, ומבקר גדול, ומשכיל גדול בעיני עצמו. ובא בפעם הראשון לשמוע באזניו את אשר ספרו לו במנין של ברלין, מרוב גדלותו של חתנא דבי נשיאה שליט"א, ונשאר עם כל החסידים עד שני' בלילה. ויצא ברוב התפעלות ואמר לי בזה"ל: "איך האָב דאָס אויף מיין לעבין ניט גיזעהן און ניט גיעהרט" [=בחיי לא ראיתי ולא שמעתי כזאת], אשרי יולדתו! וכן שמעתי מפי כולם בנוסח זה.

ההקפות הי' ברוב ריקודים ברוב שמחה, בניגונים משמחות לב.

וכן למחר ביום שמח"ת באנו כולנו בערך עד עשרה מנינים בבוקר בשעה 11, ויצאנו בשעה שלישית אחר חצות לילה.

דאָס הייסט 3 פאַר – טאָג [=לפנות בוקר]. הסעודה היתה למטה בהחדרים השונים, חדר המנין, וחדר הרייף שי', והכל בסדר נכון ברוב שמחה גדולה, אשר אין לשער. אינני זוכר כעת אָזוי גוט פאַרבריינגען [=שהתועדו כ"כ טוב]. צום טיש האָט מען זיך געזעצט [=לשולחן התיישבו] בערך שעה 4, און געבענטשט האָט מען [=ובירכו] בערך שעה 12 בלילה.

כל השמונה שעות לא זי הרמ"מ ממקומו ודבר כל העת דברים חמים המעוררים לתשובה ועבודה, ובכל פעם ופעם זכר את שם כ"ק שליט"א ברוב הדרת הכבוד, "איך האָב גיהערט פון דעם רבי'ן זאָל גיזונט זיין" [=שמעתי מהרבי שליט"א], "ס"דער רבי זאָל גיזונט זיין זאָגט" [=הרבי שליט"א אומר]. הנה מה טוב ומה נעים הי' לי לשמוע את כל זאת, אשרינו שזכיתי לזה.

אופן לימוד השיחות דתגש"א-ג"ב והחדרתם בפנימיות הלומד

הרב שניאור זלמן שי' גופין
משפיע בישיבת תומכי תמימים כפר-חב"ד

פעולת כוסית קטנה של יי"ש

מסופר על החסיד ר' שמואל מונקעס, שפעם הלך לאדמו"ר הזקן לליאזני. בהשגחה פרטית הזדמנה למקום עגלה שהיושב בה היה יהודי, וכשהבחין ביהודי המשרך את דרכו בבזך ובשלג עם צרוור הכבד, עצר והציע לו לעלות. התברר שגם פניו מועדות לליאזני.

כשעלה לעגלה הבחין בחביות יי"ש לרוב שגדשו את העגלה. ר' שמואל, שהכפור הגדול ששרר בחוץ כמעט שהקפיא את ליבו, ביקש את רשותו של ה'בעל-עגלה' למוג לעצמו כוסית קטנה של יי"ש כדי לחמם מעט את הלב. הסכים בעל העגלה בחפץ-לב ולאחר שר' שמואל שתה, חש חמימות ומעט שמחה בלב...

כשהגיע ר' שמואל לאדמו"ר הזקן, אמר לו: 'רבי, כשנסעתי היום בדרכי לליאזני למדתי עניין חדש בעבודת ה': כשישבתי מוקף חביות יי"ש משובחות מארבע רוחותי, נשארתי קריר, עצוב ואדיש ("קאלאמוטנע אויפ'ן הארצן") - ממש "לא נגע ולא פגע"... והנה כוסית יי"ש אחת קטנה שלקחתי - כוסית שחדרה לתוכי פנימה - חיממה את ליבי!..."

הלקח שהפיק ר' שמואל מונקעס מהמעשה שאירע עמו בהשגחה-פרטית - שכשהעניין חודר בפנימיות הנפש, די אפילו במשהו, "בכוסית קטנה", כדי לחמם את הלב. הלקח הזה מתאים לכל אדם ולכל תקופה, אך נראה שהיום יותר מתמיד - זקוק כל חסיד של הרבי ל"כוסית יי"ש" יומיומית קטנה שתחמם את הלב...

יסוד כללי וחשוב נלמד מהסיפור האמור: העבודה צריכה להיות מתוך "ווארעמקייט", חיות וחמימות. זהו תנאי הכרחי כשלעצמו לעבודה, ואינו בא רק לתוספת חיזוק. ורואים במוחש שכשהעבודה נעשית מתוך חמימות התוצאות נעלות באין-ערוך.

במאמרי דא"ח רבים מדובר על מערכת התלות ההדדית הקיימת בין אמונה לחמימות בעבודה. מוסבר שהאמונה בה' משתלבת תמיד בתנועה של חיות ("לעבעדיקייט"), ואילו תופעת האדישות והקירור - מקורה בצד דלעומת-זה. במאמרים מוסבר גם שענינו של 'עמלק' לקרר, "אשר קרר", מהאמונה הטהורה והתמימה בה' אחד. כך למשל, כתוב ב"היום יום" ט"ז שבט (תרגום מאידיש): 'אאמו"ר אמר: בין קרירות לכפירה מבדילה

מחיצה דקה בלבד. כתוב "כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא". אלוקות היא שלהבת אש; הלימוד והתפילה צריכים להיות מתוך התלהבות הלב, ש"כל עצמותי תאמרנה" את דברי ה' בתורה ובתפילה'.

לנצל החמימות להחדרת האמונה גם בכלי השכל

בהשקפה ראשונה אפשר לפרש זאת כך: אדם שבטבעו הוא חם ותוסס, מטבע הדברים שהרגש שבלב שולט אצלו יותר מההיגיון והמחשבה, שאינם תופסים אצלו מקום כל כך. אדם כזה כמעט שאינו נוטה להתפסס אצלו כמציאותי, אלא כמי שנוטה לשגות בדמיונות, וכך הוא נתפס בקלות יותר לעניינים רוחניים-שמימיים. לעומת זאת, אדם 'רציונלי' שהשכל והמציאות תופסים אצלו מקום חשוב יותר מהרגש והמידות, עלולים להתעורר בקרבו בקלות ספקות באמונה.

ואולם, כשלומדים את תורת החסידות מבינים שאין הכוונה לומר שצריך להיגמל מהשימוש בשכל ולהישען רק על כוח האמונה; שחמימות וחיות בעבודת ה' לא רק משמשות שכבה שומנית על שריון האמונה שהאדם עוטה על עצמו, הדוחה מעליו כל חץ של ספקות באמונה; שהחום וההתלהבות בעבודת ה' הם לא רק אמצעי להתעלם מהמונעים ומעכבים לאמונה - הרבה יותר מכך: חמימות וחיות הן כלי אמיתי לחיזוק האמונה ולהמשכת אורה בנפש האדם, שכן אפילו השכל שמטבעו הוא קר ויבש, כשהחמימות שמצד האמונה חודרת אליו הופך הוא להיות דבר חי ותוסס, שלא על נקלה יכולים לנצחו. מכיוון ש"ה' אלוקיך אש אוכלה הוא", צריך להתמזג בחמימות ובחיות, כדי שכוח החמימות של האמונה יחדור ויאיר גם בשכל הקר.

כך גם מובן מהנאמר ב"היום יום" י"א סיון (תרגום מאידיש): "...לא קיים דבר קר כל-כך כמו השכל הטבעי והשכל האנושי, וכשהשכל הטבעי משיג השגה אלוקית, והמידות שבשכל מתפעלות ומתרגשות מהתענוג השכלי - הרי זו 'תחיית המתים' אמיתית". ועל דרך זה ב"היום יום" י"ב שבט: "השכל וההתפעלות שני עולמות הם: עולם קר ומיושב, ועולם רותח ומבוהל. וזאת היא עבודת האדם, לחברם להיות לאחדים. ואז הבהלה הנפכת לשאיפה, והשכל - למורה דרך בחיים של עבודה ופועל".

חמימות ו'לחלוחית' וחסידית הן אפוא דבר חיוני בכל עת, ועל-אחת-כמה-וכמה כשמדובר בהווה. מן ההכרח אפוא לשאוב חמימות וחיות בכמויות גדולות, מן המקור האמיתי והנאמן שלנו - הרבי, נשיא דורנו.

חיות האמונה ע"י לימוד השיחות דנ"א-נ"ב

וכאן נשאלת השאלה: מהיכן משיגים קצת "ווארעמקייט" כשבחוץ קר וחשוך? במילים פשוטות: במצב ההווה, כשאיננו זוכים לראות את מלכנו בגלוי - איך מתחזקים באמונה הטהורה והתמימה, ובאופן שזו תביא את האדם לידי עידוד, תיגבור וחיזוק

המעשים בפועל? והרי הכל מודים שלא ראי דורו של אדמו"ר הזקן, כשמאמר דא"ח אחד שהחסידיים שמעו מהרבי הספיק עבורם לכל החיים וממנו שאבו חמימות וחיות, כראי דורנו זה כשאי-אפשר להסתפק ב"לחיות עם הזמן" במובן של נוסטלגיה שקושרת את הזיכרונות הנפלאים מעשרות השנים ומתקווה לעתיד טוב יותר...

והנה, בתקופה הכי אחרונה, ובייחוד בשיחות קיץ התנש"א וחורף התשנ"ב, הרבי עצמו התווה והורה לנו את "הדרך הישרה" להבאת הגאולה - "לחיות עם משיח", ומהדברים עולה בבירור הנחיה ברורה לזמננו זה, וגם לשאלה כיצד מקבלים עידוד וחיות, וכדלהלן. במצב ההווה נדרש כל חסיד לשים דגש מיוחד על ההוראה "לחיות עם משיח", לחיות בפנימיות את מה שהרבי חי עמו תמיד - האמונה, הציפייה והבקשה לביאת המשיח. בתקופה זו, האמונה במשיח היא אותה "כוסית יי"ש", אותה לחלוחית חסידית שמחממת את הלב, וכשזו חודרת באופן פנימי בשאר ענייני החסידות הנמצאים בשכל ובמידות של האדם, ועד למחשבה דיבור ומעשה שלו, היא מאירה ומחיה אותם באופן נעלה באין-ערוך.

הנקודה הכללית של "לחיות עם משיח" מקורה באמונה ב"דברי הרב" עצמם. וכשלומידים את שיחות הרבי מתנש"א ומחורף תשנ"ב, יש לשנן היטב ולהחדיר לתודעה את הידיעה וההכרה בדברים הברורים והמפורשים, שתמציתם מתבטאת במשפט שלאחרונה הרבי הרבה לחזור עליו ולהחדירו לתודעתנו בצורה ברורה ומפורשת: "הנה הנה משיח בא".

ועוד והוא העיקר: הלימוד בשיחות אלו צריך להביא לכך שאמונה פשוטה זו תחדור עמוק בליבו של כל חסיד, מתוך ביטחון וודאות גמורה שאכן בכל רגע עומד משיח להגיע. "אותיות הרב" שנמצאות בשפע רב בכל אחת משיחות תשנ"ב, טמון בהן עצמן אור עצום שכוחו גדול לרמס ולהאיר את הלב, ולהשפיע על האדם שיאמין, יידע ויחוש באופן ברור וודאי שהגאולה קרובה לבוא בפשטות ממש.

מעלת התקשרות על דבקות

ב"היום יום" חלק שני (שלאחרונה נדפס כהוספה ללוח "היום יום" - בקטע מס' 16) מוסבר השוני בין המושגים דבקות והתקשרות (תרגום מאידיש): "בעניין האחדות והאיחוד ישנם שני אופנים: התקשרות ודבקות. התקשרות היא שמקשרים שני דברים, למרות שהם נהיים קשורים, מכל מקום ניכר מקום הקשר. - דבקות - למרות שאלו שני דברים, לא ניכר מקום הדבקות".

כלומר: בכללות, דבקות נעלית יותר מהתקשרות. התקשרות פירושה שני דברים נפרדים המתקשרים זה בזה, ומאחר שמקום הקשר ביניהם ניכר וגלוי, זה מורה שעדיין אפשר לחלק ביניהם. (העניין ד"יעקב חבל נחלתו" הוא דוגמה להתקשרות בין הנשמה והקב"ה, כאשר הנשמה נמצאת בפועל למטה ורק שורשה נשאר למעלה, כחבל המורכב

מתרי"ג נימים כנגד תר"ג מצוות מקשר בין שני העניינים שנותרים רחוקים זה מזה).
בדבקות, לעומת זאת, הדברים מתאחדים באופן שלא ניכר מקום ההבחנה ביניהם.

ולמרות זאת יש מעלה בהתקשרות על דבקות, שכן בדבקות, למרות ששני הדברים דבקים זה בזה עד ש"לא ניכר מקום הדבקות", הרי עצם הדבקות היא בין שני דברים שלכל אחד מצד עצמו יש תחום נפרד, ואילו בהתקשרות, למרות שעדיין ניכר מקום הקשר, הרי שההתקשרות עצמה היא בבחינת "ונפשו קשורה בנפשו" - שנפש האחד נמצאת בתוך נפש השני. כשם שכשאדם קושר שני חבלים, חבל אחד נכנס בתוך השני, כך גם בשני אנשים הקשורים זה בזה, שנפשו של האחד היא בתוך נפשו של השני.

וכשמדברים על התקשרות של חסיד לרבי, הרי למרות שריחוק הערך ביניהם הוא באופן שבאין-ערוך, ולכן מצד עצמם הם נבדלים זה מזה - ההתקשרות בין החסיד והרבי היא באופן שכל אחד 'נמצא' בתוכו ופנימיותו של השני. ההתאחדות היא באופן שנפש החסיד ונפש הרבי קשורות זו בתוך זו בצורה הדדית.

ובמצב ההווה נדרש שההתבוננות בשני הפנים של ההתקשרות תהיה בראש מעיינינו: מחד, עלינו להעמיק ולחזק את תחושת השייכות שלנו אל הרבי, לחיות באמונה שכל פרט ופרט מעניינינו נוגע לרבי, שעניינינו נמצאים בתוך נפשו של הרבי הדואג את כל דאגותינו ובעיותינו. ובפרטיות: הן עניני גשמיות והן עניני רוחניות, אצל כל אחד לפי ענינו. אין אלו 'הרגשים' חסידיים אלא דברים שהרבי אמר במפורש בשנות תש"י-תשי"א. ואגב, בזה אין צורך כל כך באמונה על שכלית, שכן מעשים שבכל יום הם שחסידיים ואלפי 'עמך בית ישראל' כותבים לרבי ושולחים את בקשותיהם לאוהל הק' ורואים ניסים ונפלאות.

ובאותה מידה צריכים עניניו הכלליים והפרטיים של הרבי להימצא בתוכנו: עלינו לחוש קשר אישי ועצמי לכל העניינים הכלליים והפרטיים שנוגעים לרבי. מלחמות-הקודש שהרבי נלחם ברמה, ובייחוד נושאים החשובים ויקרים לליבו, צריכים להיות קרובים לליבנו ממש כמו העניינים הכי אישיים. וזה צריך 'להזיז' לנו עד כדי נכונות לפעול במלוא הכוחות, "מעל ומעבר", כדי להביא להגשמת שאיפותיו של הרבי, ועד למילוי שאיפת חייו - הבאת הגאולה בפועל ממש.

מאחר שכל עניין, כפי שהוא אצל הרבי, הוא בתכלית האמיתיות, וממלא גם בתכלית הוודאות - ברור שהיסוד האיתן ביותר לחיות עם משיח במצב ההווה צריך להיות מושתת ומבוסס על האמונה האיתנה והוודאית שהרבי נמצא איתנו גם עתה כמקודם.

המשכת האמונה בפנימיות

אמנם כשמדברים על הדרך שהאמונה והביטחון בביאת המשיח, יחד עם הזעקה והתפילה לזירוז הגאולה, יבואו לידי ביטוי אצל כל חסיד ומקושר לרבי באופן מקסימלי - הרי התחלת העבודה היא אמנם בהתחממות ראשונית וחיות הנובעות מחיזוק האמונה העל-שכלית וההתבוננות בדברי הרב עד שייחקקו בנפש בוודאות מוחלטת, אך בכך לא

די: צריכה להיות "המשכת המקיף בפנימי", בלשון החסידות. רק אמצעים 'פנימיים' בכוחם להביא לחיזוק האמונה באופן שה'מקיף' שבאמונה, שהשפעתו יפה בעיקר על הרבדים המקיפים-חיצוניים שבנפש, יחדור וישפיע גם על הכוחות הפנימיים שבנפש.

וההתבוננות איך 'חי' הרבי עצמו עם האמונה בביאת המשיח מחזקת את העניין: יתבונן כל חסיד לעצמו: עד כמה ביאת המשיח בפועל ממש נוגעת לרבי, עד כמה הרבי הרבי לזעוק מקירות ליבו הטהור בתפילה ובקשה פנימית - "עד מת?!"... עד כמה הדגיש הרבי שכל זמן שמשיח "עדיין לא בא" בפשטות, חייו של יעקב אבינו, ששאיפתו "לישב בשלוח" לא הושגה עדיין, הם בבחינת "מעט ורעים" ("שיחות-קודש" תשנ"ב עמ' 455); עד כמה השתוקק הרבי בצפייה עצומה שאין לח אחר ורע בתולדות עם-ישראל כולו לביאת הגאולה נאו ממש, מבלי יכולת להמתין אפילו כהרף-עין; ובאותה מידה - עד כמה חי הרבי מתוך ראות הכי מוחלטת שאכן הגאולה עומדת לבוא בכל רגע ממש.

התבוננות בעבודתו הק' של כ"ק אדמו"ר

ואגב, אם ננסה לחשוב מה עושה ופועל הרבי בימים אלו, ברור שאם לפני ג' תמוז כל חייו של הרבי היו קודש להבאת הגאולה, הרי ברור שגם עתה, יחד עם דאגתו לחסידיו ולכלל ישראל בכל המצטרך להם בגשם וברוח, הרי עיקר פעולתו ממשיכה להיות, וביתר שאת, בהבאת הגאולה, וכהביטוי בשיחת שבת פרשת יתרו תש"י שפעולתו של הרבי להביא את הגאולה "זוהי כל מציאותו".

מובא בתורת החסידות ש"ציור פני הרב" מסייע לקליטת דבריו בפנימיות, וכמאמר ר' מאיר "האי דמחדדנא מחבראי טפי, משום דחזיתיה לרבי מאחוריה וכו'", וממילא מובן שזה מועיל לחיזוק ההתקשרות באופן פנימי (למרות ש"גודל התשוקה להתקשרות, יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב, כי בראיית פנים בלבד לא סגי" - "היום יום", ט' אדר-שני). ואכן, בשיחות תש"י-תשי"א הירבה הרבי להתבטא ש"כל אחד ואחד יצייר לעצמו את פניו של הרבי".

ובזמננו, כשמדובר בהוראת הרבי "לחיות עם משיח" יכול כל אחד להיזכר ברגעים מרטיטים במיוחד בעת שיחת-קודש בה התבטא הרבי בהתרגשות מיוחדת על העניין ד"עד מתי" או דיבר אודות הגאולה הקרובה לבוא תיכף ומיד ממש - כיצד נראו פני קודשו של הרבי בשעת מעשה וכיצד ניכר אז על פניו עד כמה העניין נגע לו. התפתחות הטכנולוגיה מאפשרת גם למי שלא זכה מעולם לראות את הרבי לנצל אמצעים כמו קלטות הווידאו לצפייה והאזנה לדברי הרבי, ולחיות בעצמו ע"י ראיית פני הרבי בעת שיחה בנוגע לגאולה.

וההתבוננות בכל זה בוודאי מביאה לחמימות אמיתית שמחייבת אותנו, חסידיו ומקושריו, להמשיך 'לסייע לו' בזה במלוא כוחנו, באמצעות התחזקות בכל מבצעיו הקדושים, ובראש ובראשונה - מבצע הכנת עצמנו והעולם כולו לקבלת פני משיח-

צדקנו, שהוא ה"שער" שדרכו נמשכים כעת כל העניינים, עד להשלמת המשימה בהבאת הגאולה על-ידי משיח-צדקנו בפועל ממש.

מעלת החדרת האמונה ב'מעשה בפועל'

באמונה בביאת המשיח, קיימים שלושה רבדים - אמונה ודאית אך מקיפה, אמונה שמלוּבשת בשכל ומידות ואמונה המתלבשת במעשה בפועל.

בפרטיות יותר: האמונה בביאת המשיח מתחילה באמונה ודאית ומחלטת בעצם העניין. ואמונה בדרגה כזו מקבלת כוח ועוצמה ושואבת חיזוק מדברים מקיפים, כמו למשל ציור פני הרב.

על-מנת להביא ולהחדיר את האמונה בפנימיות דרוש לימוד עיוני של ענייני גאולה ומשיח. כידוע, בשיחת שבת פרשת בלק תנש"א (ספר השיחות תנש"א חלק ב' עמ' 691 ואילך) עורר הרבי אודות הוספה מיוחדת בלימוד התורה בענייני גאולה ומשיח, ובקשר לכך ביאר שהתעוררות זו אינה באה (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב את ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם ו) בעיקר כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, שעי"ז השכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בענייני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחודר גם ברגש הלב.

אחר-כך בא השלב הסופי והמושלם של "לחיות עם משיח": 'עד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"'.
כאן מדובר במצב שבו והאמונה מביאה לידי כך. שההנהגה היום-יומית היא מתוך תחושה ש"רוחו של משיח" חיה בקרבנו; וכפי שהרבי התבטא באותה שיחה, שעל ידי לימוד התורה בענייני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל **לחיות** בענייני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

עניין זה תואם את החשיבות הרבה שהרבי מייחס בכל למעשים בפועל - "המעשה הוא העיקר". הסיבה לכך איננה רק מפני שב"עולם המעשה" תופסים המעשים חשיבות עליונה, אלא גם משום שדווקא בכוחם של המעשים שנעשים מתוך קבלת עול מוחלטת, להשפיע על האדם בפנימיותו.

נושא זה - "לחיות עם משיח" במעשה בפועל - צריך למתבטא בחיי היום-יום לפרטיהם ובכל התחומים שבין אדם למקום ושבין אדם לחברו. כאשר נבוא לידי כך, אזי, כשהחסיד פוגש אדם ברחוב, "וועט זיך בדרך ממילא ארויסזאגן זיין פנימיות", ותפרוץ החוצה פנימיותו של "א משיח איד" שכל-כולו "זועק" ענייני משיח וכל סביבתו מושפעת מכך. וכשהאמונה הוודאית מתבטאת במעשים, לא יוכל לה שום עמלק שבעולם.

"לחיות עם משיח" בפועל ממש

כשמדובר אודות חשיבות המעשה בפועל, ובייחוד במעשים שעניינם לבטא את התוכן של "לחיות עם משיח", יש להוסיף ולהבהיר:

ידוע שאדמו"ר הזקן לא הכניס בסידור את נוסח י"ג העיקרים. ובאותה קטגוריה אפשר לכלול שינויים נוספים בין מנהג חב"ד ואחרים: אין מנהגנו לומר לפני כל מצווה "לשם ייחוד"; איננו אומרים לפני האכילה בכל יום תפילה - שיש נוהגים לאמרה לפני כל ארוחה - שהאכילה תהיה לשם שמים (ראה "יסוד ושורש העבודה"); גם בשבת-קודש, שמנהג מקובל רווח בקרב יהודים רבים וטובים לומר לפני כל טעימה "הריני אוכל דג זה, בשר זה וכדומה לכבוד שבת-קודש", אין זה מנהג חב"ד. זאת למרות המבואר בחסידות שבאכילה לכבוד שבת ויום-טוב מעלים את המאכל מקליפת נוגה לקדושה.

והטעם לכל אלה אחד הוא: העיקר הוא לא **אמירת** "אני מאמין" - העיקר הוא **להאמין בפועל**; זו גם הסיבה לכך שבבתי-כנסיות חב"ד אין חוקקים על עמוד התפילה את הפסוק "שיוותי ה' לנגדי תמיד", משום ששיטת חב"ד היא שהאמונה הוודאית צריכה להיות חקוקה בעצם מציאותו של האדם, ולא על עמוד התפילה. בהתאם לעיקרון זה, מובן גם שאמירת "לכבוד שבת-קודש" - פרט לעצם חשיבות האמירה כשלעצמה, ובפרט כשהיא נובעת מכוונה אמיתית-פנימית - אינה משנה שינוי משמעותי ומהותי בגוף מעשה האכילה. קיימת הפרדה ברורה בין אמירת התפילה שלפני האכילה ובין האכילה עצמה, שיכולה להיות מתוך חיות של תענוג גשמי כפשוטו.

אמירת "לכבוד שבת-קודש" - גם כשהיא נאמרת בכוונה - אין בכוחה לשנות את מעשה האכילה עצמו שיהיה באמת 'לכבוד שבת-קודש', משום שהאמירה ואפילו הכוונה היא דבר נפרד מהמעשה עצמו עם התענוג הגשמי שבו שהוא אמנם חלק מהמצווה - "להתענג בתענוגים" בגשמיות, אך בפועל, הכוונה "לשם שבת-קודש", אינה נרגשת בעת האכילה בגשמיות. כלומר: מה שנדרש הוא **לאכול** לשם שבת קודש, ואלו על אכילה כזו אפשר לומר רק שהיא **מכוונת** לשם שבת-קודש, ולא שהאדם **אוכל** לשם שבת-קודש.

והוא הדין בנושא "לחיות עם משיח": לא די באמירת עניינים המבטאים את האמונה הפנימית בביאת המשיח, גם כשהם פורצים מפנימיות הלב; "לחיות עם משיח" - אין הכוונה להמשיך בחיי שגרה **בכוונה "לשם משיח"**... "לחיות עם משיח" פירושו שבחיי היום-יום עצמם, בגשמיות וברוחניות, יורגש שהאדם חדור באמונה פנימית בביאת המשיח.

ההוכחה האמיתית לכך שהאדם נתון בכל מהותו ועצמיותו לעניין מסויים היא לאו דווקא כשהוא מתפעל ממנו. התפעלות שכלית, ואפילו התפעלות שבלב, מלימוד מאמר חסידות, לדוגמה, אמנם מבטאת תענוג, אך לא בהכרח שכל-כולו של האדם 'מונח' בחסידות ועמה הוא 'חיל' באמת.

והדרך לבחון איפה 'מונח' האדם באמת פשוטה ביותר: כשהמחשבה והדיבור בענייני משיח אמורים, חלילה, לשמש תחליף ללימוד מעמיק של העניינים בנגלה ובחסידות או למעשים בפועל ממש בתחום זה בפרט, ובשאר ענייני תורה ומצוות - בעניינים שבין אדם למקום ובהנהגה שבין אדם לחברו - בכלל, הרי זה סימן שענייני משיח עדיין לא חדרו בו בתכלית השלמות; לעומת זאת, כשהמחשבה והדיבור מתבטאים גם ובעיקר במעשים בפועל, וניכר עליו שעל-ידי העיסוק בענייני משיח מתנהלים חייו באופן נעלה ביותר, ממש באין-ערוך, לאופן שהיה לפני זה - הרי זו הוכחה שהוא אכן "חי עם משיח" באמת.

[ולהעיר מדברי כ"ק אדמו"ר בליקוטי שיחות חלק לא (ע' 176): 'ובזאת יבחן האדם אם עוסק בצרכי גופו לשם שמים, או לאו: כאשר חיי נשמתו הם העיקר אצלו וחיי גופו הם טפל, וגם זה - כדי שיהיה הגוף בריא ושלם לעבוד את השם, אזי כל חיותו והנאתו הם בלימוד התורה וקיום המצוות, והתעסקותו בענייני הגוף הוא מתוך הכרח, על כל פנים - בלי הנאה; אבל כשעושה חיי גופו עיקר, הרי כאשר בא לענייני נשמתו הוא אומר "מה חובתי ואעשנה", ואילו כשהמדובר בנוגע לצרכי גופו, מושקע בהם ועוסק בזה מתוך תענוג - "נהנין" מענייני נפשו הבהמית'...]

ובהערה 61 שם, מביא מהשל"ה בנוגע לרבינו הקדוש, ש"לא נהנה מעולם הזה כל ימיו" - שאין זה סותר לזה ש"לא פסקו מעל שולחנו לא צנון ולא חזרת כו", משום ש"אף-על-פי שאכל לא נהנה מזה".]

ועל אותו משקל אפשר לומר: בזאת יבחן האדם אם עוסק בענייני משיח באמת או לאו: כאשר ענייני משיח הם עצם תמצית חייו, בהכרח שזה יתבטא במעשים המוכיחים שמאז התחיל לעסוק בענייני משיח התחזק בהנהגתו היום-יומית בתור "א משיח איד" - יהודי ש"חי עם משיח" - בלימוד התורה בכמות ובאיכות ובקיום המצוות בהידור; אבל כשעושה עניינים אחרים עיקר, הרי כאשר בא לענייני משיח הוא אומר "מה חובתי ואעשנה" - ויכול להסתפק בדיבורים גרידא...

ובנוגע לפועל

ראשית כל, על כל חסיד בכלל ועל התמימים בפרט, לחזק ולחמם את האמונה התמימה, הפשוטה והטהורה של כלל החסידים שהרבי נמצא עמנו גם עתה, והאמונה בדברי הרבי המפורשים, הוודאיים וההחלטיים בנבואתו ש"הנה הנה משיח בא". עם זאת, צריך להתפלל ולהתחנן לאירוז הגאולה - שתבוא רגע אחד קודם, ובאופן ד"בחסד וברחמים", ולכך יכול לסייע "ציור פני הרב", כאמור.

אמונה זו צריכה להתבטא בלימוד ענייני משיח וגאולה, ובייחוד ב"אותיות הרב" כפי שהם מופיעים בשיחות קיץ ה'תנש"א וחורף ה'תשנ"ב, וכמו-כן בלימוד מאמרי דא"ח בכלל ומאמרים של הרבי בפרט, המבארים ענייני משיח וגאולה.

אך גם בזה לא די. ההוכחה הברורה שהאדם "חי" עם ענייני משיח היא רק כשהאמונה שבשכל ובלב ממשיכה ויורדת ללבושים - מחשבה, דיבור ומעשה בפשטות. מי ש"חי עם משיח" באמת, מתנהג כבר עתה באופן המתאים לימות המשיח שבהם לא יהיו עניינים של "קנאות ותחרות", ובמלון הרמב"ם "לא יהיה עסק כל העולם כולו אלא לדעת את ה' בלבד, שנאמר ומלאה הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים".

ויהי רצון, שבזכות ההתקשרות באמת לנשיא דורנו וביצוע הוראותיו בפועל ממש, נזכה במהרה, בלשונו של הרבי: "אז דער רבי וועט אונז ברענגען צו די גאולה השלימה" [= שהרבי יוביל אותנו לגאולה האמיתית והשלמה], ואזי "וועט מען זיך זען מיט דעם רבי'ן בעיני בשר" - וכל זה, תכף ומיד ממש.

פענוח הצילום

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, - הנני שולח ברכתי לכת"ר (המילה לכת"ר מסומנת בעיגול) והמסתופפים בצילו, ברכת השנה להכתב ולהחתם לשנה טובה ומתוקה.

מקץ ובמועד שנת השמיטה, ולהאי שתא, נזכרים אנו באותה מצוה חביבה בזאת המצוה, עמוד חזק וכבוד גדול בדת מצות הקהל, יום אשר כל העם האנשים והנשים והטף היו נקהלים בבית המקדש במקום המקודש שיבנה בב"א, לשמוע דברי התעוררות בתורה ויראת שמים פרשות קבלת מלכות שמים, קבלת עול מצוות, קבלת בריתות של תורה ומשמיע לרבים עשר תעשר ואף על פי שבכל עת ובכל שעה מצווים אנו בחינוך הבנים והבנות לשמור דרך ה', הנה מקץ ובמועד שנת השמיטה מצווים אנו בזה ביתר שאת ובתוספות התעוררות. וכמו שנאמר: ובניהם גו' ישמעו ולמדו ליראה את הוי'.

ותקותי חזקה ובטח אשר בימים הקדושים הבע"ל הנוראים, ובפרט ובימי חג הסוכות, ימי הקהל, הבע"ל, יתעורר כל רב, כל מנהיג, בקהילתו כל אחד אשר דבריו נשמעין (*)-ודברים היוצאים מן הלב - לב ער שישנו בכל אחד ואחת מישראל - נכנסים אל לב השומעים. לעורר את בני עדתו וסביבתו לתורה ויראת שמים ביתר שאת וביתר עז, ובפרט להשתדל ולהתאמץ בכל כוחותיו אשר חננו (ה') אשר 'טפכם אשר אמרתם לבז יהיה והביאותם אל הארץ' - **לתמוך ולחזק ולהרחיב את מוסדות חינוך הכשר, חינוך של תלמוד תורה ביראת שמים**, ולהקהיל ולהביא את הבנים והבנות למוסדות החינוך הכשר **תורה ביראת שמים** אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש **להתחנך בהם**. להיות נצר מטעי הוי' מעשה ידיו להתפאר. לעולם יירשו ארץ, **ומובן אשר נכלל בזה הרחבת השתתפות כת"ר בחיזוק והתפתחות המוסדות הקדושים אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש**.

ו(ב)גלל זאת יזכנו השם יתברך ויתעלה לגאולה השלימה על ידי משיח צדקנו, לעשות ולקיים המצוות **קהל** עלינו בזבול בית תפארתנו במהרה בימינו, אכי"ר.

ותולה ארץ על בלימה ייטיב לכת"ר הכתיבה והחתימה לשנה טובה ונעימה בגשמיות וברוחניות יחד מתאימה

בברכה

עמוד . . בדת: חינוך סוף מצות ברית. פרשת קבלת . . תורה: רש"י סוטה מא, א. כל מנהיג: להעיר, אשר י"א שבאם לאין הי' מלך בישראל הגדול שבדור הי' קורא פרשת הקהל (מנחת חינוך שם). אחד ואחת: כידוע, גם נשים חייבות במצות הקהל.